

Zamiast wstępu

Książka *Problemy dydaktyki fizyki* ma charakter naukowo-metodyczny, jest adresowana do nauczycieli fizyki i dydaktyków kształcących nauczycieli tego przedmiotu.

Nim zaprezentujemy zawartość tomu – kilka zadań z tekstu Ludwiga Wittgensteina, *Über Gewißheit*, którego polski przekład ukazał się dzięki staraniom Wydawnictwa Aletheia w roku 2014¹:

132. Ludzie sądzą, że król może sprowadzić deszcz; my mówimy, że sprzeciwia się to całemu doświadczeniu. Dziś sądzi się, że samolot, radio itd. to środki zbliżania ludów i szerzenia kultury.

156. Aby człowiek się mylił, musi już sądzić w zgodzie z ludzkością.

160. Dziecko uczy się, wierząc dorosłemu. Wątpienie przychodzi po wierzeniu.

161. Nauczyłem się mnóstwa rzeczy, przyjmując je od ludzi na mocy autorytetu, a następnie znajdowałem, że niektóre potwierdza, a niektóre obala moje doświadczenie.

Cytat zostawiamy bez komentarza. Pozostajemy jednak z nadzieją, że stanie się źródłem refleksji nad nauczaniem i uczeniem się czegokolwiek w szkole.

Artykuły zamieszczone w książce pogrupowano w czterech działach.

W otwierającej tom części „Wokół nowych modeli nauczania” zamieszczono artykuł Jerzego W. Mozrzymsa *Neurodydaktyka, neurofakty i neuromity*. Tekst ważny, gaszący „neurodydaktyczny pożar” polskiej edukacji. Jeszcze przed ukazaniem się tomu, po publikacji internetowej, wywołał żarliwą dyskusję².

W części drugiej „Cele nauczania fizyki dziś” opublikowano teksty uczestników panelu, który odbył się podczas obrad XXI Jesiennej Szkoły „Problemy dydaktyki fizyki” (Czeszów, 10-12 października 2014 r.). Moderatorem sesji był Piotr Skurski z Katedry Modelowania Procesów Nauczania Wydziału Fizyki i Informatyki Stosowanej Uniwersytetu Łódzkiego.

¹ L. Wittgenstein *O pewności*. Wydawnictwo ALETHEIA, Warszawa 2014.

² Link do dyskusji nt. neurodydaktyki wywołanej artykułem Jerzego W. Mozrzymsa: <http://www.kneurobiologii.pan.pl/pl/aktualnosci-i-wydarzenia>.

Czytelnik będzie mógł zapoznać się również z dyskusją, która miała miejsce po wystąpieniach panelistów.

Część trzecia „Wybrane zagadnienia z zakresu dydaktyki fizyki” gromadzi teksty poświęcone szczegółowym problemom badawczym.

Na otwarciu tekst Pawła Rudawego *Wpływ aktywności Słońca na klimat Ziemi*, którego lektura może ułatwić nauczycielom prowadzenie zajęć na „gorący społecznie” temat przyczyn efektu cieplarnianego.

W tym rozdziale Czytelnik znajdzie również artykuł o eye-teckingu krakowskiej grupy badawczej dydaktyki kognitywnej oraz tekst Andrzeja Majchofera o edukacyjnym folklorze, a także kilka uwag Joanny Gondek o fizyce „bez wektorów”.

Po lekturze tekstów A. Majchofera i J. Gondek uznaliśmy, że warto wrócić w naszym dydaktycznym dyskursie do problematyki związanej z kontekstami kulturowo-społecznymi nauczania fizyki w szkole.

Dlatego też, w części czwartej „Z bibliotecznej półki”, zamieściliśmy historyczny tekst Ignacego Stępniewskiego *Zagadnienie języka w początkowym nauczaniu fizyki*. (Tekst ukazał się w książce „Problemy Dydaktyki Fizyki. Materiały Jesiennej Szkoły, 2. Karpacz 25.X.1977”, Wyd. IKNiBO. Wrocław 1978)

Żywimy nadzieję, że ten ściągnięty z półki artykuł stanie się istotnym elementem, wokół którego zostanie zbudowany program XXII Jesiennej Szkoły „Problemy dydaktyki fizyki”. Konteksty procesu nauczania-uczenia się są ważne. Podyskutujmy więc o nich.

Na koniec trochę pewności Wittgensteina:

310. Uczeń i nauczyciel. Uczeń nie pozwala niczego sobie wyjaśnić, ciągle bowiem przerywa (nauczycielowi), występując z wątpliwościami na przykład co do istnienia rzeczy, znaczenia słów itd. Nauczyciel mówi: „Nie przeszkadzaj mi już i rób, co ci każe; twoje wątpliwości nie mają jeszcze teraz żadnego w ogóle sensu”.

311. Albo pomyśl, że uczeń wątpi w historię (i we wszystko, co się z nią wiąże), a także w to, że Ziemia w ogóle istniała przed stu laty.

Do zobaczenia w gościnnym Czeszowie
w 2016 roku

Andrzej Krajna, Leszek Ryk, Krystyna Sujak-Lesz